

Mugu duga alt sjálvar

- Konur hjá sjómonnum og fiskimonnum hava einsamallar ábyrgd av heiminum tað mestu tíðina. Tær mugu tí duga alt, sum gerast skal, sigur Liljan Isaksen, sum er forkvinna í Felagnum Fiskimannakonur. Henni tekur synd í børnum, sum illa kenna pápan, tá hann er so nógv burturi. Og heldur ikki er tað stuttligt hjá pápunum at vera so nógv burtur frá børnunum

Liljan Isaksen í Kvívík er ein av mongu føroysku konunum, sum hava sjómann.

Tey fyrstu árinu sigldi maður Liljan í Grønlandi og var tá burturi trýggjar fyra mánaðir í senn. Síðan fór hann við kraftblokkaskipi, og tá vóru túrarnir fyrri tað mesta hálvur annar til tveir mánaðir. Nú fiskar hann undir Føroyum. Hann er við tveir vikur og er so heima triðju hvørja viku. Skipið kemur inn hvørja viku, men stædurin er bara nakrar tímar, og tey siggjast nóg illa tá.

Maðurin hevur verið burturi øll árin, síðan tey giftust í 1976. Liljan veit tí einki um at hava mann heima.

VON VIÐ TAÐ

- Ein kemur í vana við at vera einsamøll um alt. Eg kenni ikki til nakað annað enn, at maðurin er sjómaður. Sjálvt um vit kundu hugsað okkum at havt hann her altíð, hevði tað óivað verið torført at vant seg við at havt heimamann, heldur Liljan.

Sjákv sleppur hon undan nógvum av teimum stóru trupulleikum, sum ofta standast í heimum, har maðurin er burtur í fleiri mánaðir í senn. Liljan dugir

kortini at greiða frá hesum trupulleikum.

ÓRÓGVAR

- Til dagligt er konan einsamalt um alt. Ger alt sjálf og tekur allar avgerðir sjálf. Tá maðurin hevur verið leingi burturi, kann vera ilt hjá henni at venja seg við, at tá hann kemur heim, er knappliga eisini ein annar, sum hevur eitt orð at siga í húsunum. Hesum hava fleiri sjómannakonur greitt frá.

Tað er eisini tað, at tá maðurin er burturi, liva konan og børnini sítt lív heima. So kemur maðurin heim, og á ein hátt verður lívið hjá konuni og børnunum "órógvað". Rytman verður brotin. Maðurin gongur og melur, hevur einki at taka sær til, hevur hann ikki bát at fara út við.

Áðrar konur hava greitt frá, at tá maðurin hevur verið burturi, leggjast vinmenninir inn at ballast, og tá verður tað einki serligt stuttligt fyri konuna at fáa mannin heim.

MEIRA SJÁLVBJARGIN

Liljan ivast ikki í, at konur við sjómanni duga meira

enn áðrar konur. Tær mugu gera alt sjálvar, sum áðrar konur kunnu fáa mannin at gera. Typpest eitt vask t.d., ber ikki til at biða í mánaðir, til maðurin kemur heim. Hon má bróta upp um armar sjálf.

Børnini verða eisini meira sjálvbjargin, ikki minst um fleiri børn eru í húsunum, tí tá mamman er einsamøll við teimum, kann hon ikki gera alt.

KENNAST IKKI

Men børnini missa eisini við, at pápin er so nógv burturi. Tey kenna hann ikki líka væl, sum onnur børn kenna pápa sín. Steðgurin heima er ofta eisini so stuttur, at tey koma ikki at kenna hann rættiliga.

- Og tað er líka synd í nógvum pápum, tá teir koma heim, og børnini ikki vilja kennast við hann, heldur Liljan.

Uppalingin er eisini torfør í nógvum heimum, har pápin siglir. Mamman setir markini til dagligt, og er hann lagaligari, tá hann er heima, duga børnini at spæla foreldrinu upp móti hvørjum øðrum. Tað kann eisini henda, at konan kennir seg tilsíðisetta, tá maðurin kemur heim, og børnini kasta seg yvir hann. Tey eru góð við pápan, og tá er alt bara hann.

Allar hesar trupulleikar hava Liljan og tey ikki, tí hann er so ofta heima. Tað vara bara, tá fyrsta barnið kom, at hann var í Grønlandi.

TELEFONIN ER HENT

Alt er eitt sindur óðrvísi, nú hann siglir undir Føroyum.

Liljan gremur seg ikki um at vera einsamøll heima við børnunum, men hon er fegin hvørja ferð hon sær skipið stevna inn

Fartelefonin er hent, og tey tosa ofta saman. Tað er so gott at kunna ringja, tá okkurt er áfallt. Og ikki minst, tá veðrið er ringt.

- Er veðrið ringt á landi, hava teir eisini ringt veður, og tá vilja vit vita, hvussu til stendur, sigur Liljan, sum viðgongur, at hon onkuntið er bangin. Men tað er frægari at vita hann at vera undir Føroyum, enn um hann var

longri burtur, og tey ikki so frægt sum vistu, hvussu veðrið hjá honum var. Við Føroyar br eisini til at fara inn onkrastaðni at kroka, um veðrið verður heilt ringt.

Liljan og børnini leingjast eftir pápanum, og hann eftir teimum. Hon ivast tó í, um hann kundi hugsað sær at verið heima. At vera sjómaður er hansara lív, sigur hon.

Somu mál

Tað gav úrslit, at Felagið Fiskimannakonur fyrr í vikuni sendi út tíðindi um, at tær nú fara at virka fyri tryggari viðurskiftum umboð á skipunum. Liljan var eisini í "Góðan morgun, Føroyar" mikumorgunin og greiddi frá. Fleiri ringdu til hennara sama dag, summar fyrri at tekna seg sum lim, onnur fyrri at geva herðaklapp, tí tey hildu tað vera so umráðandi. Sjálvt um reglur eru

um regluligar venjingar umboð, hava fleiri sjómenn ongantið verið til nakra venjing. Kravda útgerðin er heldur ikki umboð á øllum førum.

Í apríl mánaði fer Liljan sjálf onnur úr Føroyum á fund í Nordisk Kontakt for Kyst- og Fiskerkvinder, norðurlandska felagið fyri sjó- og fiskimannakonur. Hetta eru áhuga-verdir fundir, tí málini eru tey somu í øllum londum.

Myndir: Kalmar
Tekstur: Randi